

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА Е- УЧЕБНИК „АНИМАЦИИ ВО ТУРИЗМОТ И
УГОСТИТЕЛСТВОТО” ОД Д-Р ЗЛАТКО ЈАКОВЛЕВ ПО ПРЕДМЕТОТ
АНИМАЦИИ ВО ТУРИЗМОТ И УГОСТИТЕЛСТВОТО НА ФАКУЛТЕТ ЗА
ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2102-34/6 од 20.1.2021 на 237. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија, одржана на 20.1.2021 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **д-р Лидија Симонческа**, редовен професор на Универзитет „Св. Климент Охридски“ - Битола, Факултет за туризам и угостителство – Охрид;
- **д-р Бранко Николоски**, редовен професор на Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, Факултет за туризам и угостителство - Охрид

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „АНИМАЦИИ ВО ТУРИЗМОТ И УГОСТИТЕЛСТВОТО” од проф. д-р Златко Јаковлев, редовен професор на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот Комисијата до Наставно научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот за учебник „Анимации во туризмот и угостителството” од авторот проф. д-р Златко Јаковлев е компатибилен со Наставната програма на предметот Анимации во туризмот и угостителството, што се изучува на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, во VI семестар на додипломските студии на насоката: Туризам.

Ракописот е напишан на А4 формат, нормален проред, фонт Arial со македонска поддршка, големина на буквите 11. Предложениот обем по содржина ги задоволува критериумите според предвидениот број часови, при што се слуша како задолжителен предмет на насоката Туризам со 2+2+1 во VI семестар. Текстот е подготвен според пропишаната Наставна програма и барањата кои се поставуваат пред студентите, а кои се однесуваат на реализација на наставните часови во рамките на предметот Анимации во туризмот и угостителството. Во таа смисла, во ракописот детално се разработени 13 глави, а во секоја од нив се разработени основните поставки, потребата и значењето на сите поими, категории и карактеристики на менаџментот и анимациите во туризмот, бидејќи менаџерите се одговорни за креирање на анимациските програми, а аниматорите нивно реализирање.

Пишуваниот материјал ја третира проблематиката на развојот на менаџментот и анимациите во туризмот и неговата улога и значење за работењето на претпријатијата од областа на туризмот и угостителството, како и големото значење на анимациите како интегрален сегмент на туристичката понуда, како и нивното влијание врз вкупната економија на одредена земја, а посебно во Република Македонија. Авторот проф. д-р Златко Јаковлев истакнува дека менаџментот, со оглед на неговото значење и важност во работењето на претпријатието, а посебно од доменот на туризмот и угостителството, покривајќи ги сите функции на работење, истиот се наметнува како императив. Според авторот, огромниот интерес е производ на: општествениот карактер на менаџментот со кој се каналзираат одговорностите во насока на ефикасно и ефективно реализирање на целите, фактот што менаџментот е базична карактеристика на индустриското општество, тоа што менаџментот е најзначаен орган во претпријатието со што тој останува фундаментална

и доминантна институција сè додека постои цивилизацијата. Во тој контекст, авторот истакнува дека менаџментот е универзална активност која се применува и се наоѓа во сите видови организациски системи (влади, министерства, општини, универзитети, хотели, туристички агенции, комунални претпријатија, аеродроми, трговски претпријатија, болници, компании, општествени организации, политички партии и друго) и е присутен во сите функции и хиерархиски нивоа на тие системи. Според тоа, авторот истакнува дека менаџментот е динамичен процес, бидејќи му дава живот на секој аспект на деловните активности.

Исто така, пишуваниот материјал ја третира проблематиката на едно од поважните сегменти во развојот на туризмот, а тоа е потребата од организирање на содржината на туристичкиот престој. Во процесот на развој на туризмот и угостителството како феномен на 21 век, анимациите се еден од најважните сегменти на туристичката понуда, па истите се наметнуваат како императив.

Понудениот ракопис укажува на потребата дека туристичката понуда единствено преку туристичката пропаганда е во можност да ја зголеми економската ефикасност во нејзиното работење, но едновременно водејќи грижа и не занемарувајќи ги хуманистичките димензии на туризмот и угостителството. Анимациите во туризмот и угостителството ја збогатуваат туристичката понуда со најразновидни содржини и ги мотивираат посетителите на активен и посодржински престој. Сите напори за зголемување на туристичкиот промет и проширување на економската корист од туризмот и угостителството, се само толку делотворни, колку што се базирани врз потребите, желбите, склоностите и навиките на посетителите. Затоа треба на посетителите да им се даваат соодветни услуги кои ќе бидат адекватно менаџирани и од коишто ќе бидат задоволни.

Иако постојат одреден број автори кои се занимавале со проучување на оваа проблематика од теоретски аспект, сепак мал е бројот на истражувања од оваа област во нашата земја. Оттука, понудениот пишуван материјал ја проучува од научен и стручен аспект проблематиката за потребата, значењето и оправданоста на менаџментот и анимациите во туризмот и угостителството, притоа давајќи практични примери преку адекватни вежби, како и презентирајќи предлог програми за анимација на посетителите во Македонија. Во поднесениот ракопис на еден многу конкретен начин, преку приказ на соодветни примери, се даваат јасни и детални осврти на најинтересните точки кои ги третираат анимациите во туризмот, како исклучително актуелна проблематика.

Ракописот методолошки е структуриран во 13 глави кои меѓу себе се дополнуваат. Секоја глава започнува со кратко информативно појаснување за точките кои ја обработуваат главната тема понудена како глава.

Првата глава е насловена Теоретски основи во проучувањето на менаџментот во туризмот и угостителството. Во оваа глава најнапред авторот ги согледал теоретските аспекти на туризмот и угостителството, потоа се осврнал на функциите на менаџментот во туризмот и угостителството, ги елаборирал и нивоата на менаџментот и на крај од оваа глава ги апострофирал улогите на менаџерите во туризмот и угостителството за ефективност и ефикасност во деловните активности.

Процесот на менаџмент во туризмот и угостителството е втората глава. Во неа, детално авторот го разработил прашањето за планирање во менаџментот на туризмот и угостителството, потоа се осврнал на организирање во менаџментот на туризмот и угостителството, управување и раководење во менаџментот на туризмот и угостителството е наредна теза која беше предмет на елаборација, следно авторот го разработил координирањето во менаџментот на туризмот и угостителството и на крај од оваа глава го согледал контролирањето во менаџментот на туризмот и угостителството.

Во трета глава авторот се осврнал на Современиот менаџмент во туризмот и угостителството, каде што посебно ги елаборирал генералниот менаџер во туризмот и угостителството, неговите одговорности, потоа го согледал стратегискиот менаџмент во туризмот и угостителството, го разработил менаџментот на средно ниво и на крај го обработил менаџментот на најниско ниво.

Четвртата глава е насловена Улогата и значењето на менаџментот за работењето на претпријатијата од областа на туризмот и угостителството. Во неа се елаборирани менаџментот и неговото значење за работењето на претпријатијата од областа на туризмот и угостителството, потоа бизнис конекциите на претпријатијата од областа на туризмот и угостителството, нивната трансформација, состојбата со туристичко-угостителскиот менаџмент во нив и на крај од оваа глава авторот ја разработува перспективата на работењето на претпријатијата од областа на туризмот и угостителството.

Во петтата глава авторот најнапред се осврнал на теоретските аспекти на анимациите во туризмот и угостителството, каде што се задржал на поимот и дефинирањето на анимациите во туризмот и угостителството, нивното значење, целите и принципите. Во тој контекст ја разработил интерперсоналната комуникација суштина на анимациите во туризмот и угостителството, каде што посебно се осврнал на жанровите на јавно комуницирање, потоа моделите на комуникација во анимациите, како и факторите за успешно комуницирање.

Потоа, во шестата глава авторот ги согледал анимациите како интегрален сегмент на туристичката понуда, каде што посебно ги детерминирал природните вредности и нивните анимативски карактеристики, како и антропогените вредности и нивните анимативски карактеристики и ја согледал ги анимациите како содржина на вонпансионската понуда.

Натаму, во седмата глава авторот се задржал на менаџмент на анимациите во туризмот и угостителството, планирањето на анимациите во туризмот и угостителството, програмирањето на анимациите на посетителите за време на туристичкиот престој, во чија рамка се осврнал на принципите на програмирање, типовите програми, факторите кои делуваат врз програмирањето на анимациите на посетителите, при што посебно ги детерминирал просторот како фактор на програмирање на анимациите, кадрите како фактор на програмирање на анимациите и приспособување на анимативските програми спрема потребите, карактеристиките и менталитетот на посетителите. Организирањето на анимациите во туризмот и угостителството е следната функција на менаџментот која авторот ја елаборирал, каде што поединечно ги согледал организирањето на спортско-рекреативните анимации за време на туристичкиот престој, потоа организирањето на културно-забавните анимации за време на туристичкиот престој и организирањето на анимациите за излетите и посети за време на туристичкиот престој. Управувањето на анимациите во туризмот и угостителството е следна менаџмент-функција на која се осврнал во рамките на горенаведената теза.

Авторот ги согледал и улогите на субјективниот фактор во збогатување на содржината на туристичкиот престој во осмата глава, каде што посебно ги детерминирал психофизичките карактеристики на аниматорот, улоги кои треба да ги исполнува аниматорот во односот со посетителите и стручниот профил на аниматорот.

Деветтата глава е насловена Ефектите и финансирањето на анимациите во туризмот и угостителството, каде што посебно авторот се осврнал на директните и индиректните ефекти на анимациите во туризмот и угостителството, потоа ги разработил општествените ефекти на анимациите во туризмот и угостителството и на крај од оваа теза се задржал на финансирање на анимациите во туризмот и угостителството.

Во десеттата глава се осврнал и на методите и техниките за истражување на анимациите во туризмот и угостителството.

Натаму, во единаесеттата глава авторот ги елаборирал анимациите во туристичката пропаганда.

Авторот се задржал и на некои истражувања за анимациите во туризмот и угостителството во дванаесеттата глава.

И на крај во тринаесеттата глава се осврнал на практична примена на анимациите во туризмот и угостителството.

На крајот, соодветно се нотирали сите библиографски единици кои се цитирани во текстот. Може да се констатира извонредна систематичност во презентирањето на содржините на ракописот. Авторот покажува големи научни и стручни познавања на третираната проблематика. Начинот на презентирање на овие сложени прашања од

областа на анимациите во туризмот и угостителството е многу пристапен со примена на јасни примери од непосредната практика, што овозможува стекнување многу јасна слика за подготовка на наставниот час по предметот Анимации во туризмот и угостителството.

Сметаме дека материјалот, како универзитетски учебник, претставува извонредна основа за подготовка на студентите во делот на теоретските барања, но едновременно и практичните потреби по предметот Анимации во туризмот и угостителството за студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика. Концизното и експлицитно презентирање на проблематиката од областа на анимациите во туризмот и угостителството дава голема можност за користење на овој материјал и од страна на сите оние чинители кои на каков било начин се директно или индиректно поврзани со менаџирање на развојот на анимациите во туризмот и угостителството.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот за е-универзитетски учебник „Анимациите во туризмот и угостителството” од авторот проф. д-р Златко Јаковлев разработува едно од покомплексните прашања присутни во теоретската мисла која го проучува феноменот менаџмент и анимациите во туризмот. Прашањето за апликативна примена на анимациите во туристичкото стопанство е актуелно и постојано иницира мотиви за негово натамошно проучување. Разработените содржини се во согласност со Наставниот план и содржините на предметот Анимации во туризмот и угостителството, што го изучуваат студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, во VI семестар на додипломските студии на насоката Туризам. Приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите и условите за издавање е-универзитетски учебник пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев” - Штип.

Рецензентската комисија предлага ракописот „Анимации во туризмот и угостителството” од авторот проф. д-р Златко Јаковлев да биде издаден во електронска форма како е-универзитетски учебник за потребите на студентите на додипломските студии на насоката Туризам на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Лидија Симонческа, редовен професор, с.р.
Д-р Бранко Николоски, редовен професор, с.р.